

יום ה', י"ב בטבת תשס"ב (27 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

על משה הבן ועל יעקב האב...

היום, **י"ב בטבת**, בשנת תקמ"ו (1786-5546) – בתקופת המהפכות ב"עולם החדש" ובצרפת – יום פטירתו של **משה מנדלסון**, מנהיגה הרוחני של תנועת ההשכלה והאמנציפציה היהודית באירופה. נולד בדסאו 57 שנה לפני-כן, מנדלסון חונך על ברכי מסורת ישראל. הוא עבר לברלין, שם למד ספרות גרמנית, מדעים, שפות ופילוסופיה. בזכות קשריו ההדוקים עם הפילוסוף הגרמני לסינג, הוא השתלב בחוגי הסופרים והוגי הדעות הגרמנים. את עקרונות תנועת ההשכלה היהודית, שדגלה בהפרדה מוחלטת של הדת מהמדינה, ביטא מנדלסון בספרו, "ירושלים", ובו טען כי מוסדות הדת צריכים להתבסס על כח השכנוע, ולכן אסור להעניק להם סמכויות שליטה וכפייה. מנדלסון ערער בכך על הסמכות המשפטית האוטונומית של הקהילה היהודית והתנגד לזכותה להטיל חרם על חבריה. למרות עמדותיו החריפות, הוא נהנה ממעמד מיוחד בקהילה היהודית בגרמניה ופעל רבות להגנת היהודים.

(על השכלה ועל השכלה...)

בהשפעת תנועת ההשכלה שסחפה רבים באירופה, התעוררה בשנות ה-70 של המאה ה-18 **תנועת ההשכלה היהודית**, אלא שהמטרות והנושאים שהעסיקו אותה היו שונים מאלה של תנועת ההשכלה הכללית, בשל התנאים המדיניים, הרוחניים והכלכליים של יהדות אירופה. תנועת ההשכלה היהודית, שנולדה בגרמניה והתפשטה לשאר ארצות אירופה, נאבקה על הנהגת לימודי חול, והתייצבה מול הגישה המסורתית, שראתה בלימודי המדעים איום על לימוד התורה. המשכילים היהודים בקשו גם לטשטש את ההבדלים החיצוניים – כגון לבוש ומנהגים – בין היהודים לבין הנוצרים, לטפח נאמנות למדינה ולשליטיה, לעורר ביהודים את השאיפה לשוויון זכויות ולהביא לשינוי מקורות הפרנסה שלהם, כך שיעסקו במקצועות יצרניים. כל אלה נועדו לסייע בשילוב היהודים בחברה הנוצרית באירופה. **שני זרמים** עיקריים ניכרו בתנועת ההשכלה היהודית: **הזרם האחד**, בגרמניה ובצרפת, התמקד בעיקר בנסיון להשתלב בחברה הכללית תוך וויתור על מקצת מן הערכים הלאומיים-הדתיים היהודיים. **הזרם האחר**, שאפיין בעיקר את יהודי מזרח אירופה, שאף לטפח את ייחודו של עם ישראל ובה בשעה להפיץ בקרבם את ההשכלה כדי לגאול אותם מניוונו הרוחני וממצוקתו הכלכלית. (ואלה תולדות ... 2000)

השבת אנו קוראים בתורה את פרשת **"ויחי"** [בראשית מ"ז 28- נ' 26], אחרון הפרשות בספר בראשית, בה יעקב אבינו מברך את בניו לפני פטירתו. על הפסוק [שם מ"ט 2], **"היקבצו ושימעו בני יעקב ושימעו אל ישראל אביכם"**, כותב הרש"ר הירש: על שתי מלים אלה, **היקבצו ושמעו**, עומדת כל ההיסטוריה היהודית עד לאחרית הימים. מבחינה חומרית הרי אתם בני יעקב, מיעוט חסר אונים. אך דווקא מפני שאתם מיעוט חסר אונים – "היקבצו": היו מאוחדים, התגבשו לעם אחד, אל תתפוררו, כוחכם באחדות, ב"קיבוץ". ועוד: שימעו בני יעקב – רק כך יוכלו גם המעטים החלשים לנחול נצחון על הרבים הגיבורים. רק בכח הרוח וה"שמיעה", בכח ההתמסרות לערכי הרוח, כעומק הוראת מילה זו ("שמע" הוא ה"צמא" הרוחני) – שאבו, שתו ברצון ממעייני הרוח! הנה זו צוואת יעקב אבינו. "אחדות ורוח" – באלה הוא רואה את כח בניו וחייהם. ועוד: משיתעורר בכם הצמאון לערכי הרוח, **אל תהיו צמאים אלא למסורת ישראל אביכם**, **"...ושימעו אל ישראל אביכם"**. השתיה

יום נעים ושבט שלום!

כניסת השבת (ב"ש): 16²³

צאת השבת (ב"ש): 17²²

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של **בנו יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע** בתוך שאר חולי ישראל

יום ה', י"ב בטבת תשס"ב (27 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ממעייני הרוח היהודית ורגש האחדות והליכוד, אלה הם דברי הצוואה של יעקב. וכך תזהירנו עוד הנבואה האחרונה, "...והאמת והשלום אהבו." [זכריה ח' 19]

יום נעים ושבט שלום!

כניסת השבת (ב"ש): 16²³

צאת השבת (ב"ש): 17²²

הדף מוקדש לרפואתו השלמה של בננו **יצחק יוסף הכהן בן ביילע זלאטע** בתוך שאר חולי ישראל